EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 22.6.2018
C(2018) 3850 final

KOMISSION SUOSITUS,

annettu 22.6.2018,

tasa-arvoelimiä koskevista normeista

KOMISSION SUOSITUS,

annettu 22.6.2018,

tasa-arvoelimiä koskevista normeista

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklan mukaan unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina. Nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo.

(2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 8 artiklan mukaan unioni pyrkii kaikissa toimissaan poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten välillä sekä edistämään miesten ja naisten välistä tasa-arvoa.

(3) Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklassa kielletään kaikenlainen syrjintä, joka perustuu sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen. Perusoikeuskirjan 23 artiklassa vahvistetaan oikeus miesten ja naisten väliseen tasa-arvoon kaikilla aloilla, työelämä ja palkkaus mukaan lukien. Sen 26 artiklassa tunnustetaan vammaisten oikeus päästä osallisiksi toimenpiteistä, joilla edistetään heidän itsenäistä elämäänsä, yhteiskunnallista ja ammatillista sopeutumistaan sekä osallistumistaan yhteiskuntaelämään, ja kunnioitetaan tätä oikeutta. Lisäksi Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 artiklassa vahvistetaan, että kaikki ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.

(4) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 19 artiklan mukaan neuvosto voi unionille uskotun toimivallan rajoissa yksimielisesti erityisessä lainsäätämisjärjestyksessä ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta perussopimusten muiden määräysten soveltamista. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 157 artiklan 3 kohdan mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto toteuttavat toimenpiteet, joilla varmistetaan miesten ja naisten tasa-arvoisten mahdollisuuksien ja tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltaminen työtä ja ammattia koskevissa kysymyksissä, mukaan lukien samasta tai samanarvoisesta työstä maksettavan saman palkan periaate.

(5) Näiden määräysten nojalla on annettu useita direktiivejä syrjintäkiellosta kyseisillä aloilla.

(6) Neuvoston direktiivillä 2000/43/EY[1] kielletään rotuun tai etniseen alkuperään perustuva välitön tai välillinen syrjintä, myös häirintä. Sitä sovelletaan kaikkiin henkilöihin sekä julkisella että yksityisellä sektorilla, julkisyhteisöt mukaan lukien, kun kyseessä on a) työn tai itsenäisen ammatin harjoittamista koskevat edellytykset, myös valinta- ja työhönottoperusteet, alasta ja ammattiasemasta riippumatta, sekä uralla eteneminen; b) kaikenlaisen ja kaikentasoisen ammatillisen ohjauksen ja koulutuksen, ammatillisen erikoistumiskoulutuksen ja uudelleenkoulutuksen saanti, mukaan lukien työkokemus; c) työolot ja -ehdot, myös irtisanominen ja palkka; d) jäsenyys ja toiminta työntekijä- tai työnantajajärjestössä tai muussa järjestössä, jonka jäsenillä on tietty ammatti, mukaan lukien järjestöjen antamat etuudet; e) sosiaalinen suojelu, mukaan lukien sosiaaliturva ja terveydenhuolto; f) sosiaalietuudet; g) koulutus ja h) yleisesti saatavilla olevien tavaroiden ja palvelujen saatavuus ja tarjonta, mukaan lukien asuminen.

(7) Neuvoston direktiivillä 2000/78/EY[2] kielletään uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään taikka sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva välitön tai välillinen syrjintä, myös häirintä, työssä ja ammatillisessa koulutuksessa. Sitä sovelletaan kaikkiin henkilöihin sekä julkisella että yksityisellä sektorilla, julkisyhteisöt mukaan lukien, kun kyseessä on edeltävän kappaleen a–d alakohdassa mainitut seikat.

(8) Neuvoston direktiivillä 2004/113/EY[3] kielletään sukupuoleen perustuva välitön ja välillinen syrjintä, mukaan lukien häirintä ja sukupuolinen häirintä, tavaroiden ja palveluiden saatavuuden ja tarjonnan alalla.

(9) Sukupuolten tasa-arvosta annetussa, uudelleenlaaditussa direktiivissä 2006/54/EY[4] kielletään välitön tai välillinen sukupuoleen perustuva syrjintä, myös häirintä ja sukupuolinen häirintä, mahdollisuuksissa työhön, mukaan lukien uralla eteneminen, ja ammatilliseen koulutukseen, sekä työehdoissa, mukaan lukien palkka, ja ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä.

(10) Direktiivillä 2010/41/EU[5] kielletään itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien miesten ja naisten välitön ja välillinen syrjintä, mukaan lukien häirintä ja sukupuolinen häirintä. Direktiivin soveltamisalaan kuuluu kaikentyyppinen syrjintä, mutta siinä mainitaan erityisesti sosiaaliturva ja äitiysetuudet.

(11) Jäsenvaltiot ovat saattaneet kaikki edellä mainitut direktiivit, jäljempänä ’tasa-arvodirektiivit’, osaksi kansallista lainsäädäntöään. Tasa-arvodirektiiveissä, direktiiviä 2000/78/EY lukuun ottamatta, säädetään, että jäsenvaltioiden on nimettävä elin tai elimiä, joiden tehtävänä on edistää, analysoida, valvoa ja tukea kaikkien ihmisten yhdenvertaista, asiaa koskevien direktiivien soveltamisalaan kuuluvasta syrjinnästä vapaata kohtelua, jäljempänä ’tasa-arvoelimet’. Kaikki jäsenvaltiot ovat näin ollen perustaneet tasa-arvoelimiä.

---

1 Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta annettu direktiivi 2000/43/EY.

2 Yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista annettu direktiivi 2000/78/EY.

3 Miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla annettu direktiivi 2004/113/EY.

4 Miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa annettu direktiivi 2006/54/EY.

5 Miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin sekä neuvoston direktiivin 86/613/ETY kumoamisesta annettu direktiivi 2010/41/EU.

(12) Tätä suositusta sovelletaan edellä mainittujen tasa-arvodirektiivien nojalla perustettuihin tasa-arvoelimiin.

(13) Niissä tasa-arvodirektiiveissä, joissa säädetään tällaisten tasa-arvoelinten perustamisesta, jäsenvaltioiden edellytetään varmistavan, että näillä elimillä on toimivalta avustaa itsenäisesti syrjinnän uhreiksi joutuneita henkilöitä, toteuttaa riippumattomia selvityksiä syrjintään liittyvistä kysymyksistä, julkaista riippumattomia raportteja ja antaa suosituksia kaikista syrjintään liittyvistä kysymyksistä.

(14) Lisäksi komissio hyväksyi 2 päivänä heinäkuuta 2008 ehdotuksen neuvoston direktiiviksi uskonnosta tai vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai sukupuolisesta suuntautumisesta riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta[6]. Ehdotuksen soveltamisalaan kuuluvat a) sosiaalinen suojelu, myös sosiaaliturva ja terveydenhuolto; b) sosiaalietuudet; c) koulutus ja d) yleisesti tarjottavien tavaroiden ja palvelujen saatavuus ja tarjonta, myös asuminen. Ehdotetussa direktiivissä jäsenvaltiot velvoitetaan nimeämään yhdenvertaista kohtelua edistävä elin tai elimiä myös näillä aloilla, ja elimet voivat olla samoja kuin tasa-arvodirektiivien nojalla jo perustetut elimet. Vaikka ehdotusta ei ole vielä hyväksytty, jäsenvaltioita olisi kannustettava nimeämään näillä aloilla tasa-arvoelimiä, sillä kokemusten perusteella nimeämällä tällaisia elimiä lujitetaan syrjinnältä suojelua.

(15) Direktiiveissä 2006/54/EY ja 2010/41/EU edellytetään lisäksi, että jäsenvaltiot varmistavat, että tasa-arvoelinten tehtäviin kuuluu vaihtaa käytettävissä olevia tietoja vastaavien eurooppalaisten elinten kanssa.

(16) Tasa-arvoelinten toimeksiantoon kuuluvat useissa jäsenvaltioissa myös viharikokset ja vihapuhe. Tällä on merkitystä erityisesti sen varmistamiselle, että rasismin ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin tehty neuvoston puitepäätös 2008/913/YOS, jossa vahvistetaan rasistisen vihapuheen ja viharikosten kriminalisointia, syytetoimia ja seuraamusten määräämistä koskevat vähimmäisnormit, pannaan tehokkaasti täytäntöön.

(17) Sen lisäksi, että jäsenvaltiot ovat perustaneet direktiivien edellyttämät tasa-arvoelimet, useimmat jäsenvaltiot ovat laajentaneet tasa-arvoelintensä toimeksiantoa niin, että se käsittää yleisesti sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän työhön ja ammattiin, tavaroiden ja palvelujen saatavuuteen ja tarjontaan, koulutukseen sekä sosiaaliturvaan ja sosiaalietuuksiin liittyvissä asioissa, jolloin se kattaa direktiivin 2000/78/EY soveltamisalan, sekä muilla aloilla.

(18) Tasa-arvodirektiiveissä jäsenvaltioille jätetään laaja harkintavalta tasa-arvoelinten rakenteen ja toiminnan osalta. Tämä johtaa merkittäviin eroihin jäsenvaltioiden perustamien tasa-arvoelinten välillä kyseisten elinten toimeksiannoissa, toimivallassa, rakenteissa, resursseissa ja operatiivisessa toiminnassa. Tästä puolestaan seuraa joissakin tapauksissa, että kansalaisilla on puutteelliset mahdollisuudet saada suojelua ja että suojelu ei ole tasavertaista eri jäsenvaltioissa.[7]

---

6 KOM(2008) 426 lopullinen.

7 Ks. mm. Human European Consultancy in partnership with the Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights, October 2010, *A Study on Equality Bodies set up under Directives 2000/43/EC, 2004/113/EC, and 2006/54/EC*, s. 177, ja European Network of Equality Bodies, October 2012, *Equality Bodies. Current Challenges*.

(19) Jotkin jäsenvaltiot ovat perustaneet useamman kuin yhden tasa-arvoelimen, mikä edellyttää selkeiden koordinointi- ja yhteistyömekanismien luomista.

(20) Joissakin jäsenvaltioissa olemassa olevien tasa-arvoelinten toimeksiantoa on laajennettu hyvin erilaisille aloille ilman, että niiden resursseja olisi lisätty vastaavasti. Joidenkin tasa-arvoelinten määrärahoja on jopa supistettu merkittävästi, mikä saattaa heikentää niiden edellytyksiä hoitaa tehtäviään.[8]

(21) Tutkimuksissa on havaittu, että tasa-arvoelinten riippumattomuudessa ja tehokkuudessa on puutteita, jotka johtuvat esimerkiksi ulkoisesta painostuksesta tai liian vähäisestä henkilöstöstä.[9]

(22) Käytännössä riippumattomuus voi heikentyä erityisesti, jos tasa-arvoelin perustetaan sellaisen ministeriön alaisuuteen, joka ottaa ohjeita suoraan hallitukselta.

(23) Tasa-arvoelinten ei pitäisi keskittyä kohtuuttomasti vain joihinkin tehtäviin muiden tehtävien kustannuksella.[10]

(24) Jotta voitaisiin auttaa syrjinnän kohteena olevia ryhmiä ja yksilöitä käyttämään oikeuksiaan tasa-arvoelinten olisi lisättävä yleisön tietoisuutta olemassaolostaan sekä syrjintäkieltoa koskevista voimassa olevista säännöistä ja oikeussuojakeinoista. Tätä tarkoitusta varten tasa-arvoelinten pitäisi olla helposti kaikkien tavoitettavissa sekä fyysisesti että verkossa. Myös valitusten tekemistä olisi helpotettava varmistamalla luottamuksellisuus ja yksinkertaiset ja maksuttomat menettelyt.

(25) Sen varmistamiseksi, että tasa-arvoelimet toimivat moitteettomasti ja yhdenmukaisesti koko unionissa, katsotaan olevan asianmukaista suositella jäsenvaltioille tasa-arvoelimiin sovellettavia normeja.

(26) Yhteisessä kertomuksessa direktiivien 2000/43/EY ja 2000/78/EY soveltamisesta vuodelta 2014[11], kertomuksessa direktiivin 2004/113/EY soveltamisesta vuodelta 2015[12], palkkauksen läpinäkyvyydestä vuonna 2014 annettua suositusta koskevassa arviointikertomuksessa ja sukupuolten palkkaeron kaventamista koskevassa EU:n toimintasuunnitelmassa vuoksiksi 2017–2019[13] korostettiin entisestään tarvetta määrittää tasa-arvoelimiä koskevat normit. Lisäksi Euroopan parlamentti kehotti

---

8 Human European Consultancy, mainittu edellä, s. 78, 125 ja 142 sekä European Network of Equality Bodies, mainittu edellä, s. 8 ja 17. Ks. myös European Network of Equality Bodies, *Strategic Role of Equality Bodies*, 2009, s. 43–44 ja 52.

9 Human European Consultancy, mainittu edellä, s. 70–145 ja European Network of Equality Bodies, mainittu edellä, s. 8 ja 13–20.

10 European Commission, 2006, *Catalysts for Change? Equality bodies according to Directive 2000/43/EC – existence, independence and effectiveness*, s. 57.

11 Yhteinen kertomus rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29 päivänä kesäkuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/43/EY (’rotusyrjintädirektiivi’) ja yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27 päivänä marraskuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY (’työsyrjintädirektiivi’) soveltamisesta, COM(2014) 2 final.

12 Kertomus miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla annetun neuvoston direktiivin 2004/113/EY soveltamisesta, COM(2015) 190 final. Tämä tarve mainittiin myös romanien integraatiota edistäviä kansallisia strategioita koskevan EU:n puitekehyksen väliarvioinnissa, COM(2017) 458 final; perusoikeusviraston vuoden 2017 maaliskuussa julkaisemassa perusoikeusraportissa ja kertomuksessa miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen lujittamisesta läpinäkyvyyden avulla annetun komission suosituksen täytäntöönpanosta, COM(2017) 671 final.

13 Kertomus miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen lujittamisesta läpinäkyvyyden avulla annetun komission suosituksen täytäntöönpanosta, mainittu edellä; EU:n toimintasuunnitelma vuosiksi 2017–2019 – Sukupuolten palkkaeron kaventaminen, COM(2017) 678 final.

vuonna 2015 antamassaan päätöslauselmassa ottamaan käyttöön tasa-arvoelimiä koskevia normeja.[14]

(27) Yhdistyneet kansakunnat[15], kansallisten tasa-arvoelinten eurooppalainen verkosto[16] ja Euroopan neuvosto[17] ovat jo hyväksyneet tasa-arvoelimiä ja ihmisoikeusinstituutioita koskevia normeja.

(28) Tämä suositus on osoitettu jäsenvaltioille. Sillä pyritään kaventamaan eroja eurooppalaisia tasa-arvoelimiä koskevien normien välillä.

(29) Suosituksessa esitetään tasa-arvoelinten toimeksiantoa, riippumattomuutta, tehokkuutta, saatavuutta ja koordinointia sekä niiden saavutettavuutta koskevia normeja, joilla varmistetaan, että ne voivat hoitaa tehtävänsä tehokkaasti.

(30) Suositus perustuu komission sitoumukseen kannustaa ja auttaa jäsenvaltioita parantamaan valmiuksiaan valvoa unionin lainsäädännön täytäntöönpanoa ja tarjota oikeussuojakeinoja sen varmistamiseksi, että syrjinnän kohteeksi joutuneet, unionin oikeudessa suojellut henkilöt ja ryhmät voivat käyttää oikeuksiaan täysimääräisesti tiedonannon *EU:n lainsäädäntö: parempiin tuloksiin soveltamista parantamalla* mukaisesti.[18] Riippumattomilla tasa-arvoelimillä on tärkeä tehtävä unionin lainsäädännön tehokkaan täytäntöönpanon ja kattavan ja johdonmukaisen täytäntöönpanon valvonnan varmistamisessa. Tasa-arvoelimet ovat myös arvokkaita instituutioita yhdenvertaisten ja osallistavien demokraattisten yhteiskuntien kehittämiselle.

(31) Unionin toimivaltaan kuuluvilla aloilla tasa-arvoelimiä koskevien normien on myös oltava vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevassa Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksessa vahvistettujen esteettömyys- ja saavutettavuusvaatimusten mukaisia. Yleissopimus hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta 26 päivänä marraskuuta 2009 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2010/48/EY, ja se on näin ollen erottamaton osa EU:n oikeusjärjestystä ja ensisijainen EU:n johdettuun oikeuteen nähden.

(32) Direktiiveissä 2000/43/EY, 2000/78/EY, 2004/113/EY ja 2006/54/EY jäsenvaltiot velvoitetaan toimittamaan kaikki saatavilla olevat direktiivien soveltamista koskevat tiedot, jotta komissio voi laatia arviointikertomuksen jäsenvaltioiden kyseisten direktiivien nojalla toteuttamista toimenpiteistä. Tiedot on toimitettava tietyin ennalta vahvistetuin väliajoin,[19] jotta komissio voi hyväksyä ja julkaista kertomuksen. Kun

---

14 Euroopan parlamentin päätöslauselma 8. lokakuuta 2015 miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa 5. heinäkuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/54/EY soveltamisesta (2014/2160(INI)).

15 YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimisto, kansallisten instituutioiden asemaa koskevat YK:n yleiskokouksen periaatteet (Pariisin periaatteet), 20 päivänä joulukuuta 1993 annettu päätöslauselma 48/134 ja kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden koordinaatiokomitean yleiset huomautukset näiden periaatteiden tulkinnasta ja täytäntöönpanosta, sellaisina kuin niiden sanamuoto oli 21 päivänä helmikuuta 2018.

16 European Network of Equality Bodies, 2016, *Developing Standards for Equality Bodies. An Equinet Working Paper*.

17 *European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), revised General Policy Recommendation No°2: Equality Bodies to combat racism and intolerance at national level*, CRI(2018) 06, annettu 7 päivänä joulukuuta 2017.

18 C/2016/8600.

19 Direktiivin 2006/54/EY mukaan joka neljäs vuosi ja direktiivien 2000/43/EY, 2000/78/EY ja 2004/113/ETY mukaan joka viides vuosi.

tietoihin sisällytetään tiedot siitä, miten jäsenvaltiot ovat noudattaneet tätä suositusta, sen vaikutuksia voidaan arvioida.

(33) Tällä unionin tasolla annetulla suosituksella ei ole vaikutusta kansallisen menettelyoikeuden periaatteisiin eikä jäsenvaltioiden oikeusperinteisiin. Sillä ei laajenneta perussopimuksissa ja unionin johdetussa oikeudessa määriteltyä unionin toimivaltaa.

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

I luku – TARKOITUS JA KOHDE

(1) Tämän suosituksen tarkoituksena esittää toimenpiteet, joita jäsenvaltiot voivat soveltaa parantaakseen tasa-arvoelinten riippumattomuutta ja tehokkuutta ja erityisesti niiden valmiuksia varmistaa, että syrjinnän kohteeksi joutuneet henkilöt ja ryhmät voivat käyttää oikeuksiaan täysimääräisesti.

(2) Kaikkien jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tasa-arvoelimet voivat hoitaa direktiiveissä 2000/43/EY, 2004/113/EY, 2006/54/EY ja 2010/41/EU säädetyt tehtävänsä riippumattomasti ja tehokkaasti.

II luku – SUOSITELLUT TOIMENPITEET

1.1. TASA-ARVOELINTEN TOIMEKSIANTO

1.1.1. Tasa-arvoelinten toimeksiannon oikeusperusta ja laajuus

(1) Sen lisäksi, että direktiiveissä 2000/43/EY, 2004/113/EY, 2006/54/EY ja 2010/41/EU jäsenvaltiot velvoitetaan nimeämään tasa-arvoelimiä, joiden tehtävänä on edistää yhdenvertaista kohtelua, jäljempänä ’tasa-arvoelimet’, kaikkien jäsenvaltioiden olisi harkittava sellaisen tasa-arvoelimen nimeämistä, jonka tehtävänä on torjua uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää direktiivin 2000/78/EY soveltamisalalla.

(2) Jäsenvaltioiden olisi harkittava tasa-arvoelinten toimeksiannon laajentamista siten, että se kattaa kaikkien kiellettyjen syrjintäperusteiden osalta työn ja ammatin, tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan, koulutuksen, sosiaaliturvan ja sosiaalietuudet, mukaan lukien näihin perusteisiin liittyvä vihapuhe kyseisillä aloilla.

(3) Riippumatta siitä, kattaako tasa-arvoelimen toimeksianto vain yhden kysymyksen vai onko sille annettu useita kysymyksiä kattava toimeksianto ja/tai käsitteleekö se useita syrjintäperusteita, tasa-arvoelinten sisäisellä rakenteella olisi varmistettava, että toimeksiannon jokaiseen osaan ja jokaiseen syrjintäperusteeseen kiinnitetään huomiota tavalla, joka on oikeassa suhteessa kyseisen syrjintäperusteen vaikutukseen, ja resurssit olisi kohdennettava vastaavasti.

1.1.2. Tasa-arvoelinten toimeksiantoon kuuluvat tehtävät

Itsenäinen avustaminen

(1) Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon seuraavat näkökohdat syrjinnän uhrien itsenäisessä avustamisessa: yksittäisten tai yhteisten valitusten vastaanottaminen ja käsittely, uhrien oikeudellinen neuvonta, myös valitusten tekemisessä, välitys- ja

sovintomenettelyihin osallistuminen, valituksen tekijöiden edustaminen oikeudessa ja tarvittaessa amicus curiae -ominaisuudessa tai asiantuntijana toimiminen.

(2) Jäsenvaltioiden olisi lisäksi otettava huomioon, että uhrien itsenäiseen avustamiseen voi sisältyä sen salliminen, että tasa-arvoelimet voivat osallistua oikeudenkäyntiin tai avustaa siinä, jotta puututaan rakenteelliseen ja järjestelmälliseen syrjintään tapauksissa, jotka tasa-arvoelimet ovat valinneet itse joko niiden yleisyyden tai vakavuuden vuoksi tai koska ne edellyttävät oikeudellista selvennystä. Oikeutta voidaan käydä joko elimen omissa nimissä tai uhrin tai uhreja edustavien järjestöjen nimissä kansallisen prosessioikeuden mukaisesti.

(3) Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon myös, että uhrien avustamiseen voi kuulua suositusten antaminen tai, jos se on sallittua kansallisessa lainsäädännössä, oikeudellisesti sitovien päätösten antaminen yksittäisissä tai kollektiivisissa syrjintätapauksissa sekä niiden seuranta täytäntöönpanon varmistamiseksi.

(4) Jäsenvaltioiden olisi sallittava tasa-arvoelinten kerätä asiaan liittyviä todisteita ja tietoja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

(5) Jos tasa-arvoelimillä on toimivalta antaa sitovia päätöksiä, jäsenvaltion olisi annettava niille toimivalta määrätä myös riittäviä, tehokkaita ja oikeasuhteisia seuraamuksia.

(6) Tasa-arvoelimille annettujen toimivaltuuksien käyttöön olisi sovellettava asianmukaisia suojatoimia, mukaan lukien tarvittaessa tehokkaat oikeussuojakeinot ja oikeudenmukainen menettely. Jos tasa-arvoelimillä on toimivalta antaa sitovia päätöksiä, erityisesti oikeus hakea tasa-arvoelinten sitoviin päätöksiin muutosta tuomioistuimissa olisi vahvistettava erikseen kansallisessa lainsäädännössä.

Riippumattomat selvitykset

(7) Jäsenvaltioiden olisi annettava tasa-arvoelimille mahdollisuus teettää säännöllisesti riippumattomia selvityksiä. Selvitysten laajuudella ja rakenteella olisi varmistettava, että syrjinnästä kerätään riittävästi luotettavia määrällisiä ja laadullisia tietoja sellaisen analyysin laatimiseksi, jonka avulla voidaan tehdä näyttöön perustuvia päätelmiä siitä, mitkä ovat suurimmat haasteet ja miten niitä olisi käsiteltävä.

Riippumattomat raportit

(8) Jäsenvaltioiden olisi annettava tasa-arvoelimille mahdollisuus julkaista säännöllisesti riippumattomia raportteja ja esittää ne asianomaisille julkisille elimille, mukaan lukien tarvittaessa asianomaiset kansalliset tai alueelliset hallitukset ja parlamentit. Niiden olisi oltava riittävän laajoja, jotta voidaan laatia kokonaisarvio jäsenvaltiossa ilmenevästä syrjinnästä kunkin tarkasteltavan syrjintäperusteen osalta.

(9) Riippumattomien raporttien korkean laadun varmistamiseksi jäsenvaltioiden olisi annettava tasa-arvoelimille mahdollisuus tehdä riippumattomia tutkimuksia. Tähän voisi sisältyä tietojen kerääminen erityisesti valitusten määrästä syrjintäperustetta kohden, hallinnollisen menettelyn kestosta alkaen valituksen esittämisestä asian loppuun saattamiseen, hallinnollisen menettelyn lopputuloksesta ja sellaisten oikeustapausten määrästä, kestosta ja lopputuloksesta, joihin tasa-arvoelimet ovat osallistuneet.

Tasa-arvoelinten suositukset

(10) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että niiden viranomaiset ottavat huomioon, siinä määrin kuin mahdollista, tasa-arvoelinten antamat suositukset lainsäädännöstä,

toimintapolitiikasta, menettelyistä, ohjelmista ja käytännöistä. Olisi varmistettava, että viranomaiset antavat tasa-arvoelimille tietoa siitä, miten suositukset on otettu huomioon, ja asettavat nämä tiedot julkisesti saataville.

Tasa-arvon edistäminen

(11) Tasa-arvon ja monimuotoisuuden edistämiseksi jäsenvaltioiden olisi annettava tasa-arvoelimille valmiudet torjua syrjintää erityisesti antamalla koulutusta, tietoa, neuvontaa, ohjausta ja tukea tasa-arvodirektiiveissä säädetyistä velvoitteista vastaaville tahoille sekä laitoksille ja yksityishenkilöille ja lisättävä yleisön tietoisuutta sekä tasa-arvoelinten olemassaolosta että syrjinnän vastaisten sääntöjen sisällöstä ja oikeussuojakeinoista.

(12) Samaa tarkoitusta varten jäsenvaltioiden olisi myös annettava tasa-arvoelimille mahdollisuus osallistua julkiseen keskusteluun, käydä säännöllistä vuoropuhelua viranomaisten kanssa, olla yhteydessä syrjittyihin ryhmiin ja sidosryhmiin sekä edistää hyviä käytäntöjä ja myönteisiä toimia.

1.2. RIIPPUMATTOMUUS JA TEHOKKUUS

1.2.1. Riippumattomuus

(1) Taatakseen, että tasa-arvoelimet hoitavat tehtäviään riippumattomasti, jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä huomiota muun muassa kyseisten elinten organisaatioon, niiden asemaan koko hallinnon rakenteessa, niiden määrärahojen osoittamiseen ja niiden resurssien käytön menettelyihin. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä henkilöstön, myös johtotehtävissä toimivien henkilöiden, nimitys- ja irtisanomismenettelyihin. Näiden seikkojen huomioiminen ei saisi rajoittaa jäsenvaltioiden omien kansallisten organisaatiorakenteiden käyttöä.

(2) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tasa-arvoelinten henkilöstön jäsenet, mukaan lukien johtotehtävissä toimivat henkilöt ja hallituksen jäsenet, eivät harjoita toimia, jotka ovat yhteensopimattomia heidän velvollisuuksiensa kanssa, ja etteivät he osallistu toimikautensa aikana mihinkään heidän velvoitteidensa kanssa ristiriidassa olevaan palkalliseen tai palkattomaan toimintaan.

1.2.2. Resurssit

(1) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kaikille tasa-arvoelimille annetaan tekniset, taloudelliset ja henkilöresurssit, tilat ja infrastruktuuri, jotka ovat tarpeen niiden tehtävien suorittamiseksi ja toimivaltuuksien käyttämiseksi tehokkaasti. Tasa-arvoelimille osoitetuissa resursseissa olisi otettava huomioon kyseisille elimille annettu toimivalta ja tehtävät. Resursseja voidaan pitää riittävinä vain, jos ne mahdollistavat sen, että tasa-arvoelimet voivat hoitaa tasa-arvon edistämiseen liittyvät tehtävänsä tehokkaasti, kohtuullisessa ajassa ja kansallisessa lainsäädännössä vahvistettuja määräaikoja noudattaen.

(2) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tasa-arvoelimillä on riittävästi henkilöstöä ja että tällä on asianmukainen pätevyys ja tarvittavat taidot, tiedot ja kokemus, jotta tasa-arvoelimet voivat hoitaa asianmukaisesti ja tehokkaasti kaikki tehtävänsä.

(3) Jäsenvaltioiden olisi annettava tasa-arvoelimille mahdollisuus seurata tehokkaasti sekä omien päätöstensä että muiden laitosten, lainkäyttöelinten ja tuomioistuinten päätösten täytäntöönpanoa syrjintään liittyvissä tapauksissa. Tätä tarkoitusta varten tasa-arvoelimille olisi ilmoitettava viipymättä tällaisista päätöksistä ja niiden täytäntöön panemiseksi toteutetuista toimenpiteistä.

1.2.3. Valitusten tekeminen, saatavuus ja saavutettavuus

(1) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tasa-arvoelimille voidaan tehdä valituksia suullisesti, kirjallisesti ja sähköisesti valituksen tekijän valinnan mukaan kielellä, joka on yleinen siinä jäsenvaltiossa, jossa tasa-arvoelin sijaitsee.

(2) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tasa-arvoelimille tehtäviä valituksia koskeva menettely on yksinkertainen ja maksuton.

(3) Jäsenvaltioiden olisi velvoitettava tasa-arvoelimet kohtelemaan todistajia ja väärinkäytösten paljastajia sekä mahdollisuuksien mukaan syrjintää koskevien valitusten tekijöitä luottamuksellisesti.

(4) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tasa-arvoelinten fyysiset tilat, tiedottaminen ja viestintä, mukaan lukien tietotekniikka, sekä palvelut ja asiakirjojen ja audiovisuaalisten aineistojen kaltaiset tuotteet tai yleisölle avoimet tai järjestetyt tapaamiset ja tapahtumat ovat helposti kaikkien henkilöiden saatavilla ja saavutettavissa. Niiden pitäisi olla erityisesti vammaisten saavutettavissa, ja vammaisia varten olisi lisäksi tehtävä vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksessa tarkoitetut kohtuulliset mukautukset, jotta varmistetaan, että tasa-arvoelimet ovat vammaisten saavutettavissa yhdenvertaisesti muiden kanssa.

(5) Jos maantieteellisistä tai muista syistä on tarpeen, jäsenvaltioiden olisi harkittava, olisiko tasa-arvoelimille annettava mahdollisuus perustaa paikallis- ja/tai aluetoimistoja tai toteuttaa paikallisia ja/tai alueellisia tiedotus- ja yleisönpalvelutoimia säännöllistä tilapäistä edustusta varten.

(6) Jäsenvaltioiden olisi annettava tasa-arvoelimille riittävät määrärahat ja resurssit, jotta ne voivat hoitaa tehokkaasti tiedonlisäämistoimia, joilla pyritään antamaan yleisölle tietoa tasa-arvoelinten olemassaolosta ja mahdollisuudesta valittaa syrjinnästä.

1.3. KOORDINOINTI JA YHTEISTYÖ

(1) Jos samassa jäsenvaltiossa on useita tasa-arvoelimiä, jäsenvaltioiden olisi annettava niille mahdollisuus säännölliseen ja tehokkaaseen koordinointiin sen varmistamiseksi, että syrjimättömyysperiaatteita sovelletaan johdonmukaisesti. Tasa-arvoelinten ei pitäisi keskittyä kohtuuttomasti vain joihinkin tehtäviin muiden tehtävien kustannuksella. Tiedotustoimiin olisi otettava mukaan muut toimivaltaiset elimet siinä määrin kuin mahdollista, jotta yleisö saa kattavaa tietoa.

(2) Jäsenvaltioiden olisi annettava tasa-arvoelimille mahdollisuus osallistua vuoropuheluun ja tehdä tehokasta yhteistyötä asianomaisten kansallisten viranomaisten ja samassa jäsenvaltiossa toimivien elinten kanssa. Tämä edellyttää myös tasa-arvoelinten avointa ja riittävän ajoissa tehtävää kuulemista toimintapolitiikkaa ja lainsäädäntöä koskevista ehdotuksista ja niiden toimeksiantoon kuuluvissa kysymyksissä tapahtuneesta kehityksestä.

(3) Jäsenvaltioiden olisi annettava tasa-arvoelimille valmiudet tehdä yhteistyötä muiden tasa-arvoelinten ja laitosten kanssa EU:n ja kansanvälisellä tasolla, myös toteuttamalla yhteisiä selvityksiä.

(4) Jäsenvaltioiden olisi annettava tasa-arvoelimille mahdollisuus tehdä yhteistyötä alalla toimivien elinten kanssa. Tällaisia ovat vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen 33 artiklan 2 kappaleen nojalla nimetyt kansalliset rakenteet, romanien kansalliset yhteysviranomaiset, kansalaisyhteiskunnan järjestöt, ja, jotta varmistetaan, ettei varoja jaeta syrjintään

syyllistyneille hankkeille, Euroopan rakenne- ja investointirahastojen hallintoviranomaiset.

III luku – JÄSENVALTIOIDEN RAPORTOINTI

Jäsenvaltioita kehotetaan sisällyttämään direktiivien 2000/43/EY, 2000/78/EY, 2004/113/EY ja 2006/54/EY soveltamista koskeviin tietoihin tiedot siitä, miten ne ottavat tämän suosituksen huomioon.

Tehty Brysselissä 22.6.2018

Komission puolesta
Vera Jourová
Komission jäsen

OIKEAKSI TODISTETTU JÄLJENNÖS
Pääsihteerin puolesta

Jordi AYET PUIGARNAU
kirjaamon johtaja
EUROOPAN KOMISSIO